

Olvasd, terjeszd a Szabad Népet!

A Szabad Nép a legnagyobb példányszámú magyar napilap. De még sokkal többen olvashatják ezt az újságot Szegeden és a járásban is. Mert, mit ad a Szabad Nép olvasóinak? Rendszeres és bőséges tájékoztatást ad a nemzetközi élet eseményeiről, valamint az ország életéről. Napról napra helyes megvilágításban tárja elénk a pártélet egy-egy kérdését. És mindenekelőtt milyen szántó elvi, irányt mutató írásokban magyarázza meg olvasóinak mindennapi életünk jelentőségeit, vagy a nemzetközi politika eseményeinek az okait.

A Szabad Népből megismerhetjük azokat a kormányhatározatokat, amelyeknek ismerete nélkülözhetetlen falun, és városban is. Az új, fejlettebb mezőgazdasági eljárásokról, vagy

az ipar korszerűsítése érdekében tett legújabb lépések felől egyaránt tájékoztat a Szabad Nép. Emellett kulturális életünk eseményeivel, a jelentősebb új könyvekkel, színdarabokkal és filmekkel is megismertet bennünket.

Hosszan lehetne részletezni azt, hogy mi mindent segít bennünket a Szabad Nép olvasása. Jó borknak nem kell cégér, tartja a közmondás. Ahelyett tehát, hogy az újság erejét sorolnánk, mondjuk el, hogy régebben az olvasók gyakorta panaszkodtak amiatt, hogy késve kapták kezükhez az újságot. A Szabad Népet most már a korra hajnali órára eljuttatják Szegedre, hogy az első vonatokkal, autóbusszokkal rendeltetési helyükre: előfizetőkhez jussanak a példányok.

A szegedi egyetem tanárai külföldön

Dr. Kiss Árpád Kossuth-díjas, a Szegedi Tudományegyetem Általános Kémiai és Fizikai Intézet professzora jelenleg Moszkvában. Dr. Koltay Kastner Jenő, Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara professzora pedig Leningrában tartózkodik. Nemrég tért haza párizsi és bécsi útjáról dr. Fodor Gábor kétszeres Kossuth-díjas tudós. s néhány nappal ezelőtt Prágába utazott.

Dr. Szabó Zoltán, a Szegedi Tudományegyetem Szervetlen Kémiai tanszék vezető professzora egy Nyugat-Németországban tartandó kongresszusra utazott. Dr. Korpási Béla, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Belső- és Fejlesztési Intézet professzora pedig Milánóban tartózkodik. Nemrég utazott Lipcsébe egyéves tanulmányútra a Szegedi Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika két orvos. dr. Szegvári Menyhért és dr. Sas Mihály tanársegéd.

Tizennégy évi börtönre ítélték Endrődi Ferencet

Szombaton hirdetett ítéletet a megyei bíróság Felföldi László tanácsa Endrődi Ferenc bűnperében. A vádat Tóth Kása Béla megyei ügyész képviselte. A több hónapig tartó nyomozati eljárás során a megyei ügyészség igen nehéz, bonyolult munkával derítette fel azokat a felháborító bűncselekményeket, amelyeket Endrődi Ferenc a szegedi SZTK-ban elkövetett.

Endrődi 1946-ban került a szegedi SZTK-ba és a következő esztendőtlől kezdve egészen a letartóztatásáig a háztartási munkaadói nyilvántartásokat, az egyezményes ipari munkáltatók nyilvántartásait, a várományi lapokat, a járulékos kimutatásokat furfangos módon sorozatosan meghamisította. Miért? Azért, hogy

egyeseknek jogtalan nyugdíjat és járulékot folyósíthasson és ezért pénzt vett fel tőlük.

Az iratokat tulajdonképpen nem ő kezelte, de felhasználva pozícióját — jó fizetése volt s mint karnagy is keresett, hisz a nyugdíjszoport vezetője és a szegedi SZTK helyettes ügyvezetője volt! — kulcsokkal titokban bement ebbe a szobába, ahol a nyilvántartásokat tartották és a kártonokra hamis adatokat vezetett be. Úgy állította be

magát az »ügyfelei« előtt, hogy

ő milyen »jó ember«, elintézi a nyugdíjakat, még akkor is, ha az nem törvényes...

A »jóságos« emberről például Katona Andrásné a tárgyaláson a következőket mondotta el: »Elmentem Endrődihez, hogy érdeklődjem a nyugdíjam folyósítása ügyében. Azt mondta, hogy nincs ki a munkaidőm, de ha fizetek 860 forintot SZTK-járulék címen, akkor ő elintézi, hogy megkapjam a nyugdíjat. Az ünneplő kabátomat adtam el, de nem kaptam érte csak 600 forintot. A pénzt elvittem, s mondtam, hogy nincs semmim, amit már eladjak, csak egy kis élelmem. Azt mondta, akkor azt adjam el. Mindenemet eladtam, hogy néki kifizethessem a pénzt, amit zsebre-vágtam...«

Dani Anna szelűtött, elcsúszott nőt lent a portán hallgatták ki, mert nem bírt az emeletre a tárgyalásra feljönni. Tőle 400 forintot csalt ki Endrődi, holott ennek a munkásszállásnak emelkült is lehetett volna folyósítani a nyugdíjat, ha kérvényt ad be. Kothenc János bottal támbolygott be a tárgyalóterembe és elmondotta, hogy a szomszédoktól kéregetett össze 2400 forintot, mert annyit követelt tőle Endrődi.

Kothencnak is módja lett volna törvényes egyenes úton kérni a nyugdíját. Dudas Gizellának például meg volt teljesen a jogosultsága a nyugdíjra, mégis 600 forintot csikart ki tőle Endrődi.

Hymódon közel 30 ezer forintot zsebelt be a nyugdíjigénylőktől

Endrődi Ferenc — aki egyébként titkos spiritiszta társaságnak is tagja volt. Podlusányi Dezsőné, Szép. János és még más osztályidegen elemek egyáltalán nem voltak soha alkalmazásban, sőt ők tartották alkalmazottakat —, mégis munkaviszonyt igazoló okmányokat hamisított számukra Endrődi, » ingyene! Az ilyen bűnös haszonzeréssel, az egyszerű munkás-emberek becsapásával, csalással

több mint 1 millió forint kárt okozott a népgazdaságnak!

137 közokiratot hamisított meg és a társadalmi tulajdon ellen elkövetett ismételt, különösen nagy kárt okozó bűncselekmény felelőssége vonása elől külföldre akart szökni. Endrődi a tárgyalás során bűneit beismerlte és ezt figyelembe vette a bíróság az ítélet meghozatalánál. A megyei bíróság Endrődi Ferencet 14 évi börtönre ítélte.

Megalakult a „Béke“ eszperantó szakkör Ez aztán harcsa!

Hatvankilenc évvel ezelőtt, 1887. május 21-én a cári Oroszországban, Varsóban a cenzura egy kis, 48 oldalas könyvecske kiadását engedélyezte. A könyvecskeben dr. Zamenhof Lajos orvos »doktor Esperanto« álnéven egy nemzetközi segédnyelv 15 szabályból és 810 szógyökből álló nyelvtanát tette közzé.

Ebből a magból terebélyesedett ki az elmúlt évtizedek során az eszperantó nyelv számos eredeti és különböző nyelvekből fordított műből álló irodalmával.

Nagy jelentőségű ez a nyelv a népek egymás közötti békés érintkezése és barátsága szempontjából. Ezért fejlődik ma hatalmas lépésekkel az eszperantó mozgalom, ezért tanulják és tanítják a Szovjetunió és a demokratikus országok számos városában, ezért híve minden egyszerű dolgozó szerte a világon. Az eszperantó nyelv is egy eszköz a világbékeért, a szebb és emberibb világ megvalósításáért folytatott harcban.

Szegeden a munkásmozgalommal kapcsolatban a múltban is élénk eszperantó-élet

folyt. A régi munkás-eszperantisták gyűlteke össze május 17-én este a Rókusi Művelődési Otthonban és megalakították a »BÉKE« eszperantó szakkört. 22 szegedi eszperantista volt jelen, de a hódmezővásárhelyi »Petőfi« Művelődési Otthon eszperantó szakkörének hét tagja is megjelent, hogy üdvözölje a kör megindulását. A szakkör elnökeül Tombác Imrét, a Városi Tanács VB elnökhelyettesét, titkárául Bóti László tanárt választották meg. A szakkör célja, hogy az eszperantó nyelv segítségével a proletár-internacionalizmus szellemében közvetlen levelezési kapcsolatot létesítsen a magyar és a külföldi dolgozók, főként az ifjúság között.

A szakkör május 24-én, esztendőnkön este 6 órakor tanfolyamot indít, amelyen az érdeklődők kb. három hónap alatt megtanulhatják az eszperantó nyelvet annyira, hogy önálló levelezést folytathatnak. A tanfolyam természetesen ingyenes. Ugyanakkor a szakkör szeretettel várja a régi eszperantistákat is.

Képzünk azt az óriás-harcsát ábrázolja, amelynek kifogásáról az elmúlt héten részletesen beszámoltunk olvasóinknak. A hatalmas harcsa hossza két és fél méter, súlya 86 kiló.

Nemzetközi ifjúsági találkozót rendeznek május 27-én Mórhalomán

Május 27-én, vasárnap délután 2 órai kezdettel nemzetközi ifjúsági találkozót rendeznek Mórhalom közszékhelyén. Az ifjúsági találkozón hat külföldi fiatal is részt vesz és valószínűleg átjön Jugoszláviából a közösi Horgos közszékhelyi együttese is. A külföldi vendégek meglátogatják a Mórhalom Géppálmást, majd meglátogatják a Vörös Október Termelőszövetkezetet. Este 7 órakor ifjúsági nagygyűléssel folytatódik az ünnepi program. A nagygyűlésen Gosztovny János elvtárs, a DISZ Központi Vezetőségének titkára mond beszédet, utána a külföldi vendégek üdvözlik a környékből összeresereglett magyar fiatalokat.

A nagygyűlés alkalmával a horgosi népi együttes kultúr-műsorral szórakoztatja az ifjúsági találkozó résztvevőit. A műsor után diszkozót rendeznek a közösi művelődési házban, majd reggelig tartó tánc következik.

Az ifjúsági találkozón Röske, Asóthfalom, Domaszék, Zákányzsek, Csorva és Öttömös községekből több ezer DISZ-fiatal és termelőszövetkezeti tag megjelenésére számítanak. Az asóthalmi Szabadságharcos Termelőszövetkezet például több mint 200 taggal képviselteti magát.

Június 3: PEDAGÓGUSNAP

Június 3-án rendezik meg hazánkban ötödik alkalommal a pedagógusnapot, amelyen népünk ünnepli és köszönti a pedagógusokat. A központi ünnepség ebben az évben is az Országsházában lesz, ahol június 2-án hazánk legjobb nevelői: óvónők, tanítók és tanárok ekkor kapják meg a »Kiváló óvónő«, a »Kiváló tanító« és a »Kiváló tanár« kitüntető oklevelet és az azzal járó pénzjutalmat. A megyeszékhelyeken és a megyei jogú városokban, így Szegeden is ugyancsak június 2-án tartják a megyei ünnepségeket, ahol a jól dolgozó nevelőknek »Az Oktatásügy kiváló dolgozója« kitüntető jelvényt és pénzjutalmat adnak át. Június 3-án pedig a városokban, községekben és a falvakban rendezett ünnepségeken köszöntik a pedagógusokat. Ezen a napon is, mint minden évben, egész népünk megbecsüléssel és szeretettel fogja köszönteni legnagyobb kincsünk — gyermekeink — nevelőit.

— A kiskundorozsmai zeneiskola hangversenye. Kiskundorozsma 1955. szeptemberében indult meg szervezett formában a zeneoktatás. Bánhidi Ödön tanítónőképző intézeti zenetanár, zeneiskolai igazgató vezetésével. A kiskundorozsmai régi kívánsága végre teljesült, s ma már a 70-en felüli létszámmal működő zeneiskola önálló hangversennyel léphet a közönség elé. Az első bemutatózó növendék-hangversenyt vasárnap este 7 órakor tartják a kiskundorozsmai művelődési otthonban. A közönség lelkes, s a kulturális munkát szem előtt tartó vezetősége és az iskola szorgalmas, fiatal testülete biztosítja arra, hogy ez a bemutatkozó, s egyben évről évre hangverseny sikereken gazdagnak ígérkezik.

— Az újító-mesterek és ipari tanulók első országos konferenciáját május 18-án és 19-én rendezik meg az építők Rózsa Ferenc Művelődési Házában. A konferencián vasipari, bányai, építőipari és traktoros tanulóknak vesznek részt.

Tucista-úton a Szovjetunióban

DÉR ENDRE útinaplója

A GORKIJ IRODALMI INTÉZET a Moszkva központjában emelkedő Metropol-szállodától — állandó szállásunktól — kissé távol esik, epp ezért taxival közelítem meg. Olcsó a taxi-tarifa, három rubelt fizettem a hosszú úrtól. A terebélyes fákkal övezett utcáról rácsokkapu nyílik egy tágas udvarra, s valahol az udvar végén emelkedik az intézet épülete. Barátságos arcú, energikus mozgású, 36–38 év körüli szőke férfi fogad az épületben: V. I. Borscsakov elvtárs, az intézet igazgatója. Olyan közvetlen hangnemből indul a társalgás, mintha régi és bizalmas ismerőst köszöntene.

— Mindenekelőtt azzal kell kezdenem — mondja —, hogy két intézetről, illetve két tagozatról van szó tulajdonképp. Az »első« tagozaton résztvevők a középiskola elvégzése, esetleg két-három, újságírással töltött esztendő után kerülnek hozzánk. Őt évig tanulnak, s egyetemi diplomát kapnak az intézet elvégzése után. Az intézetnek aspiránsai is vannak, akik előzően itt végeztek jobbra nálunk, s éppúgy, mint egyéb egyetemi intézetben, bizonyos vizsgák letétele és disszertáció megvétele után az irodalomtudományok kandidátusává lesznek.

— Bárki jelentkezhet erre az »első« tagozatra? — Igen, de a felvételnél bizonyos feltételei vannak. Valamilyen irodalmi, vagy kritikai műben előzőleg meg kell nyilatkoznia az illető fiatal ember tehetségének. Olykor egy-egy neves író ajánlatára foglalkozik a jelentkezővel a felvételi bizottság, mely a tanszékek, az Írószövetség, a társadalmi szervek képviselőiből és az igazgatóból áll. Körülbelül 30–40 diákot veszünk fel évente, s azon igyekszünk az alapos felvételi megszorítások után, hogy a valóban tehetségesek semmiképp ne ne morzsolódjanak.

— A tantárgyak? — SZISZTEMATIKUSAN TANÍTUNK orosz irodalomtörténetet, világirodalmat, esztétikát,

filozófiai, politikai tárgyakat. Az ún. alkotói szemináriumokon műfaji terület szerint vesznek részt a hallgatók, tehát külön szemináriumot tartunk a költő-, prózaíró-, drámaíró- és újságíró-jelöltek, kritikusnak, irodalomtörténésznek készülő számára. A szakmai szemináriumokat neves írók, költők, kritikusok, irodalomtörténészek vezetik. 1933-ban alapították az intézetet, s Gorkij tanácsai szerint szervezték meg a munkát. Folyóiratot is indítottak a »növendékek« számára. »Ifjú Garda« címmel a harmincas években, ebben láttott első ízben napvilágot nyomtatásban Osztrovszkij: »Az acél megdől« című műve is. Annakidején Karavajeva szerkesztette a lapot. A folyóirat később évekre megszűnt. Az idén ismét megindult, szerkesztését Makarov vállalta. Reméljük, hogy olyan színvonalas lapot sikerül szerkesztenünk, amilyen akkoriban volt az »Ifjú Garda«, amikor a mostani idősebb garda tagjai — egyebek közt Szimonov és Dolmatovszkij is az intézet tanulói sorában voltak. Ismert írók műveit is rendszeresen közölni fogjuk a fiatalok kísérletező jellegű próbálkozásai mellett.

— S mi a helyzet az ügyvezető »felső« tagozaton?

— A felső-tagozat speciális kísérletként indult egy esztendője. Kétéves kurzusunkon huszonöt nemzetiség fiatal írói, az Írószövetség két-három jó könyvvél külföldi fiatal tagjai vesznek részt. Akadt köztük, aki kevéssé ismerte az orosz nyelvet, s szívós tanulással sajátította el. Negyvenen vannak a mostani másodikévesek, s ugyancsak negyvenen az ősszel felvett első évfolyam hallgatói. Tehát a kurzus első, végzett évfolyamát ez év nyarán bocsátjuk szármra. A végzett évfolyam tagjai valamelyik népi demokratikus országban tett tanulmányúttal fejezik be a tanulást.

— Milyen előadásokat hallgatnak? — EGYES IRODALOMTÖRTÉNETI ESZTETIKAI PROBLÉMAKÖRÖK ölelnek fel az

előadások. Nemcsak a szovjet és nyugati irodalom problémáit tárgyaljuk, hanem zenei, képzőművészeti, filozófiai, történelmi, és politikai gazdaságtani vonatkozású kérdéseket is. A főcél: a tudományos és szakmai ismeretek minél intenzívebb kibővítése. Hetente egyszer, szerdán délutánra előadást szervezünk a tudományok, mindenekelőtt a természettudományok újdonságaiból, legaktuálisabb eredményeiről. Ezeket Moszkva legkiválóbb szakemberei tartják. A hallgatók által írt műveket alkotói szemináriumokon bírálják meg. A költői, prózaírói, drámaírói szemináriumok vezetői neves költőink, íróink közül kerülnek ki. Egyebek között Leonov, Fegyin, Pausztovszkij, Vera Inber, Iszakovszkij, Tvardovszkij vezetnek szemináriumot. A szemináriumok foglalkozások mellett természetesen a fiatal írók fejlődésével külön-külön is foglalkoznak a szemináriumvezetők. Persze, nem is olyan »fiatalok« ezek a mi hallgatóink — korra nézve. Zömmel harminc és negyven közöttiek. Négy napon át — napi hat órában — hallgatnak előadásokat, illetve vesznek részt a szemináriumokon, majd két alkotó-nap következik.

— Melyik műfaj művelőiből vannak legtöbben?

— Költőkből. Körülbelül hatvanan vannak, a tíz-tizenkét dramaturg és nyolc-tíz prózaíró mellett. Meg kell mondanunk, elégedetlenek vagyunk a művek megjelentetési lehetőségeivel. Ebben a tekintetben sokkal nagyobb gondokat érdekelnek, hiszen például Szerz, Armenszkij, Csekanov, vagy az üzbég Guljanov, aki most a szovjet hatalom létrejöttéről írt kiváló, fordulatos regényt, — nagy ígéret. Az orosz Holendro »Szerencsétlen eset« című novelláskötetével tűnt ki. Lyubov Kabo nő-írónk »A Dnyeszter mögött« címmel írt érdemes regényt.

— Kapnak-e ösztöndíjat az író-hallgatók?

— A KÉTÉVES TANFOLYAM HALLGATÓI ezértól ezerötszáz rubelig terjedő ösztöndíjat kapnak havonta, attól függően, van-e családjuk. Tudjuk, hogy ez kevés, s harcolunk azért, hogy felemeljék az ösztöndíjakat. Bizonyosan nem eredménytelenül.

— A lakáskérdést hogyan oldották meg?

— A »kétévesek« számára külön-szobákat biztosítottunk helyben, az alsó-tagozatbeliek egy Moszkva környéki író-telep lakói. Ott kettesével laknak.

Borscsakov elvtárs a másodévfolyam előadására is elvezet és ott érdeklődő fejtegetést hallunk arról: objektívista volt-e Solohov ábrázolási módját illetően, vagy sem?

Az előadást érvelket sorakoztat fel a regény alapján, s egyszerre élénken közbeszól valaki a hallgatóság soraiból. Parázs vita alakul ki az előadó és a közbeszóló között arról, hogyan fejezi ki Solohov az ő személyes viszonyulását figurához? Miután kihatározták magukat Solohov »képszerű konkrétságáról« — ahogyan ők mondták —, az előadó nyugodtan folytatja fejtegetéseit.

Meglepo volt számomra ez a fesztelen közbeszólás, s ez a láthatóan szabad, közvetlen vitaszellem előadás közben.

Az előadást követően csontosarcú, szikár férfi türelmeskedik hozzám, s kiüro örömmel üdvözl — finnál, mint testvérnép fia a testvérnép fiát. — Finn-Karl Köztársaságából való. Látnom az arcán: mérhetetlenül csalódott, mivel nem érttem dallamos nyelvét.

— Hiába, rég volt, amikor az őseink együtt nyargalták az Urat tövét, — mentegetőzöm.

S MEGIGEREM: HA MAGYARORSZÁG TALÁLNA LENNI az a népi demokratikus állam, amelyben az elvtársak körülnéznek a tanfolyam végzetével, örömmömben finnál fogom őt köszönteni házámban, melyről — amint mondtam — annyi szépet hallott s olvasott.

(Folytatjuk.)